

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Mester (MA) magister	Tagozat	Nappali Денна	Tanév/félév	2023-2024 I
Ступінь вищої освіти		Форма навчання		Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Retorika
Назва навчальної дисципліни	Риторика
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	035 «Filológia» (035.07 Magyar nyelv és irodalom)
Освітня програма	035 «Філологія» (035.07 Угорська мова та література)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 4 Előadás: 18 Szeminárium/gyakorlat: 18 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 84
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 4 Лекції: 18 Семінарські/практичні заняття: 18 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 74
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	Dr. habil. Beregszászi Anikó, PhD Берегсасі Аніко Ференцівна, професор філософії beregszaszi.aniko@kmf.org.ua
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Gazdag Vilmos, PhD, docens / Газдаг Вільмош Вільмошович, доктор філософії gazdag.vilmos@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei	Irodalomtörténet / Історія угорської та світової літератури Szociolingvisztika / Соціолінгвістика
Пререквізити навчальної дисципліни	

A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei

Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни

Célja: a hallgatók megismerkedjenek a retorika kialakulásának főbb állomásaival és a tudományterület alapkategóriáival.

Meta: ознайомити студентів з основними етапами розвитку риторики та базовими категоріями дисципліни.

Tárgya: a beszédviselkedés általános törvényszerűségei, amelyek a kommunikáció különböző helyzeteiben, tevékenységi területein nyilvánulnak meg, valamint alkalmazásuk gyakorlati lehetőségei a hatékony beszédbefolyásolás érdekében.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Риторика» є загальні закономірності мовної поведінки, які виявляються в різних ситуаціях спілкування, сферах діяльності, а також практичні можливості їхнього застосування для того, щоб досягти ефективного мовного впливу.

Feladatai: Megismertetni a hallgatókat a retorika helyével a tudományok rendszerében és oktathatóságának feltételeivel; bemutatni a retorika szemléletformáit, alapkategóriáit; megismertetni a hallgatókat a különböző retorikai fogalmak gyakorlati alkalmazásának kritériumaival.

Zavdannya: ознайомити студентів з місцем риторики в системі наук та умовами її викладання; ознайомити з підходами та основними категоріями риторики; ознайомити студентів з критеріями практичного застосування різних риторичних концепцій.

Kialakítandó kompetenciák/Компетенції:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-2 - Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3 - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-5 - Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6 - Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-7 - Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК-8 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-9 - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-10 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-11 - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-2 - Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК-5 - Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній сфері філологічних досліджень.

ФК-6 - Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія.

ФК-7 - Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-11 - Організовувати різні форми наукової, творчої, культурної та інших видів діяльності, які певним чином

стосуються філології, дослідження, редагування, літературної творчості.

ФК-13 - Здатність розробляти навчально-методичне забезпечення занять з філологічних дисциплін; використовувати сучасні інформаційні технології у практиці викладання.

ФК-15 - Здатність використовувати іншомовні інформаційні ресурси в організації науково-дослідної діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН-1 - Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-3 - Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-5 - Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-6 - Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-9 - Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-10 - Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-11 - Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-13 - Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-15 - Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-16 - Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Főbb témakörök / Основна тематика

A retorika fogalma. A retorika története. A klasszikus retorika. A retorika tárgya és felosztása. A retorika és a szövegtan. A retorika és a szerkesztéstan. A retorika és a stilisztika. A retorika és a nyelvi illetan.

A beszédfajták: a) Törvényszéki beszéd, *genus iudiciale*, b) Tanácskozó beszéd, *genus deliberativum*, c) Bemutató beszéd, *genus demonstrativum*.

A szóközi beszéd elkészítésének munkarendje – *officia oratoria*. A szóközi beszéd három fő feladata. A szóközi beszéd részei.

	<p>Az érvek fajtái. A négy stíluserény. A retorika és a kommunikációtan. A kommunikációs helyzet és a partnerviszonyok.</p> <p>Az élőszóbeli (totális) kommunikáció. A párbeszédés kommunikáció. Az előadásos beszédhelyzet.</p> <p>Spontán szövegalkotású élőszó. Írásos alapról felhangzó beszéd.</p> <p>Az állandó és változó, az objektív és szubjektív részek irányadó aránya. Az ismert és az új kifejtésének arányai.</p> <p>A retorika és a nonverbális kommunikáció. A spontán és az előre elkészített beszéd közötti különbségek.</p> <p>A kortárs retorika. A mindennapok retorikai műfajai. A kommunikációs szituáció. A szituáció elemei.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A tantárgy vizsgával zárul.</p> <p>A gyakorlati munkák során megszerezhető maximálisan 50 pont.</p> <p>A vizsgatételek három vizsgakérdésből állnak:</p> <p>Az első két kérdés az elméleti anyag ismeretére vonatkozik, s egyenként 15 pontot ér.</p> <p>A harmadik kérdés az elméleti ismeretek gyakorlatban való alkalmazását kívánja ellenőrizni, s 20 pontot ér.</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület:</p> <p>Google Classroom:</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю., <i>Риторика</i>: Навч. посібник. – Львів: СВІТ, 2001.</p> <p>Ісаєнко Т.К., Лисенко А.В. (упор.) <i>Риторика: навч. посібн.</i> – Полтава: ПолтНТУ, 2019.</p> <p>Мацько Л. І., Мацько О.М., <i>Риторика</i>. 2-ге видання, Київ: Вища школа, 2006.</p> <p>Нікітіна А.В., Барилова Г.К., Кравченко М.В. <i>Риторика</i>: навчальний посібник. Старобільськ, 2021.</p> <p>Онуфрієнко Галина, <i>Риторика</i>. Навчальний посібник, рекомендовано МОН України, Центр учебной литературы, 2019.</p> <p>Aczél Petra - Bencze Lóránt 2007: <i>Hatékonyág és meggyőzés a kommunikációban. Gyakorlati retorika</i>. A Zsigmond Király Főiskola és a L'Harmattan Kiadó közös sorozata.</p> <p>Adamik Tamás – A. Jászó Anna – Aczél Petra 2004: <i>Retorika</i>, Osiris Kiadó, Budapest. 2004.</p> <p>Bencédy József 2008: <i>Retorika Gyakorlati útmutató</i>, Budapest, Tinta Könyvkiadó.</p> <p>Beregszászi Anikó – Gazdag Vilmos 2020: <i>Előadásvázlatok a Retorika alapjai c. tantárgyból filológus hallgatók számára</i>. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász.</p> <p>Beregszászi Anikó – Gazdag Vilmos 2020: <i>Szemináriumi feladatok gyűjteménye a Retorika alapjai c. tantárgyból filológus hallgatók számára</i>. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász.</p> <p>Gáspári László 1987: <i>Retorika</i>. Egységes főiskolai jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest.</p> <p>Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor 1999: <i>Tömegkommunikáció</i>. MÚOSz Budapest.</p> <p>Pléh Csaba – Síklaki István –Terestyéni Tamás (szerk.) 1997: <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i>. Osiris Kiadó, Budapest.</p>

	<p>Pléh Csaba – Terestyéni Tamás 1973: <i>Beszédaktus – Kommunikáció – Interakció</i>. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest.</p> <p>Szabó G. Zoltán–Szörényi László 1988 (új kiadás 1999): <i>Kis magyar retorika – Bevezetés az irodalmi retorikába</i>. (Nemzeti) Tankönyvkiadó, Budapest.</p> <p>Szabó G. Zoltán–Szörényi László 2020: <i>Kis magyar retorika</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest</p> <p>Szabó Katalin 1997: <i>Kommunikáció felsőfokon</i>. Kossuth Kiadó, Budapest.</p> <p>Szálkáné Gyapay Márta 1999: <i>Gyakorlati retorika</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.</p> <p><i>Szónokok, előadók kézikönyve</i>. 1975: Kossuth Könyvkiadó, Budapest.</p> <p>Tolcsvai Nagy Gábor 1994: <i>A szövegek világa</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.</p> <p>Wacha Imre 1994: <i>A korszerű retorika alapjai</i>. Szemimpex Kiadó, Budapest.</p>
--	--